קיב: חלק פרק אחד עשר סנהדרין

היו כה קדשי מזבח. כגון עולות ואשמות של רשעים בתוכה נהי דלא קריבן בהו אם כל בהמתה לפי חרב (דברים יג) דהא לא בהמתה היא אלא בהמת שמים אלא מאיסותא הוא להקריב קרבנות של רשעים הללו שהודאו הלכך ימותו כופין אותן לכיפה ומאכילין אותן שעורין עד שכריסן נבקעת דאפילו דמיהם אסור כדלקמן: **שנאמר כליל לה' אלהיך** ל"ג: **ר"ש אומר וכו'.** לקמן מפרש טעמא: **וכח רשעים תועבה.** ואפילו דמיהן אסורין: **ור"ש הוא דאמר.** בהזהב (כ"מ נו:) קדשים שמייב בתמריומן ממון בעלים הוא ויש בהם אונאה הלכך לענין עיר הנדחת נמי ממון בעלים הוא ודייניהו לפי חרב כשאר בהמות שבתוכה והלכך אסורין דמיהן בהנאה והאי דקאמר ימותו ולא אמר שיחרימו אותה עמהם משום כבוד שמים: **ואליבא דרבי יוסי הגלילי דאמר.** בפ"ק דבב"ק (ד' יב:) ומעלה מעל בה"פ) לרבות קדשים קלים שהם ממונו והואיל וממונו הם אסורים בהנאה דאפילו דמיהן בהמתם מיקרו לבל קדשי קדשים (ב) אמאי יהיו הא ודאי הם עצמם אינם קרבים דזבח רשעים תועבה אלא יהיו עד שיתמתו ויפלו דמיהם לנדבה: **אי הכי מדקני פיפא וכו'.** דקא מפליג בין קדשי מזבח לקדשי בדק הבית: **ליפלוג וליתני בדידה.** בקדשי מזבח עצמן בין קדשים קלים לקדשי קדשים: **דלמיפה אולא.** כדאמרינן (תמורה ד' טז.) חמש מטותות מתות: **לא אפשיקא ליה.** למיתני קדשי קדשים דעיר הנדחת יהיו דכיון דמתו להם אותם רשעים אי אינה מטותות שהפרישו בחייהם אזלי למיתה דכל מטותות שמתו בעליהם מתות במקצת הוריות (ד' ו.) מפרש טעמא אבל שאר קדשי קדשים כגון אשמות שמתו בעליהם יהיו: **דאיפנהו בעייבו.** הן עצמן ודאי אינן קרבים משום זבח רשעים תועבה: **אבל בכל.** דאיכא למימר יהיו ויפלו דמיהם לנדבה: **כיון דאיפני.** ליכא הכא זבח רשעים תועבה: **ולא בהמת בכור ומעשר.** שאם היו בה בכורות או מעשר בהמה שהוא של ישראל ותלנו ודמו קרב אין מחרימין אותו עמה ולא מיקרי בהמתה: **שלא שמים הוא.** ומשלגה (ב) נפקא: **אלא בבעלי מומים.** שאין בהם חלק לגבוה אלא נאכלין לבעליהם שלגה ניעבו אמאי אין מחרימין אותן עמה: **לעולם בבעלי מומין.** ואפ"ה אין (ג) נשרפין עמה דדרשינן לקרא הכי בהמתה למי שנאכל לבעליה בתורת בהמתם ילאו אלו שיש להם שם לויי שאין נאכלים בתורת בהמתם שאין אומרין בהמת עיר הנדחת אלא בהמת בכור ומעשר של עיר

והתקדשות שבה יפדו כו': (ת"ר היו בה (קדשי) קדשים קדשי מזבח יצאו בדק הבית יפדו ותרומות ירקבו ומעשר שני וכתבי הקדש יגנזו (ר"ש אומר בהמתה ולא בהמת בכור ומעשר שללה פרט לכסף הקדש וכסף מעשר אמר מר היו בה (קדשי) קדשים קדשי מזבח יצאו ואמאי יצאו ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה ר' יוחנן אמר זבח רשעים תועבה ר"ל אמר ממון בעלים הוא והבא בקדשים שחייב באחריותן (ור"ש היא דאמר ממון בעלים הוא הא מדסיפא ר"ש היא רישא לאו ר"ש בקדשים קלים ואליבא דרבי יוסי הגלילי (דאמר קדשים קלים ממון בעלים אבל קדשי קדשים מאי (יפדו אדתני סיפא קדשי בדק הבית יפדו ליפלוג וליתני בדידה בר"א בקדשים קלים אבל קדשי קדשים (יפדו כיון דאיכא חטאת שמתו בעליה דלמיתה אזלא לא פסיקא ליה בשלמא ר' יוחנן לא אמר כר"ל דכתיב זבח רשעים תועבה אלא ר"ל מ"ט לא אמר כר' יוחנן אמר לך כי אמרינן זבח רשעים תועבה הני מילי היכא דאתנהו בעייניהו אבל הכא כיון דאישתני אישתני: ר"ש אומר (בהמתך ולא בהמת בכור ומעשר: במאי עסקינן (אילימא בתמימין שלל שמים הוא אלא בבעלי מומין (דשללה נינהו אמר רבינא לעולם בבעלי מומין (ומי שנאכל בתורת (בהמתך יצאו אלו שאין נאכלין בתורת (בהמתך אלא בתורת בכור ומעשר (דשלל שמים נינהו ופליגא דשמואל דאמר שמואל הכל קרב והכל נפדה מאי קאמר ה"ק כל שקרב כשהוא תם ונפדה כשהוא בעל מום משלל אימעיט וכל שקרב כשהוא תם ואינו נפדה כשהוא בעל מום כגון בכור ומעשר מבהמה נפקא: תרומות ירקבו: אמר רב חסדא ל"ש אלא תרומה ביד ישראל אבל תרומה ביד כהן כיון דממוניה הוא תשרף מתיב רב יוסף מעשר שני וכתבי הקדש יגנזו והא מעשר שני ביד ישראל כתרומה ביד כהן דמי וקתני יגנזו אלא אי אתמר הכי אתמר אמר רב חסדא ל"ש אלא תרומה ביד כהן אבל תרומה ביד ישראל (תנתן לכהן שבעיר אחרת (תנן התם (עיסה של מעשר שני פטורה מן החלה דברי ר"מ וחכמים (מחייבין אמר רב חסדא מחלוקת (במעשר שני בירושלים דר"מ סבר (מעשר שני ממון גבוה הוא ורבנן סברי ממון הדיוט הוא אבל

(ב) (קדשי) קדשים קדשי מזבח יצאו בדק הבית יפדו ותרומות ירקבו ומעשר שני וכתבי הקדש יגנזו ר"ש אומר בהמתה ולא בהמת בכור ומעשר שללה פרט לכסף הקדש וכסף מעשר אמר מר היו בה (קדשי) קדשים קדשי מזבח יצאו ואמאי יצאו ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה ר' יוחנן אמר זבח רשעים תועבה ר"ל אמר ממון בעלים הוא והבא בקדשים שחייב באחריותן ור"ש היא דאמר ממון בעלים הוא הא מדסיפא ר"ש היא רישא לאו ר"ש בקדשים קלים ואליבא דרבי יוסי הגלילי דאמר קדשים קלים ממון בעלים אבל קדשי קדשים מאי יפדו אדתני סיפא קדשי בדק הבית יפדו ליפלוג וליתני בדידה בר"א בקדשים קלים אבל קדשי קדשים יפדו כיון דאיכא חטאת שמתו בעליה דלמיתה אזלא לא פסיקא ליה בשלמא ר' יוחנן לא אמר כר"ל דכתיב זבח רשעים תועבה אלא ר"ל מ"ט לא אמר כר' יוחנן אמר לך כי אמרינן זבח רשעים תועבה הני מילי היכא דאתנהו בעייניהו אבל הכא כיון דאישתני אישתני: ר"ש אומר בהמתך ולא בהמת בכור ומעשר: במאי עסקינן אילימא בתמימין שלל שמים הוא אלא בבעלי מומין דשללה נינהו אמר רבינא לעולם בבעלי מומין ומי שנאכל בתורת בהמתך יצאו אלו שאין נאכלין בתורת בהמתך אלא בתורת בכור ומעשר דשלל שמים נינהו ופליגא דשמואל דאמר שמואל הכל קרב והכל נפדה מאי קאמר ה"ק כל שקרב כשהוא תם ונפדה כשהוא בעל מום משלל אימעיט וכל שקרב כשהוא תם ואינו נפדה כשהוא בעל מום כגון בכור ומעשר מבהמה נפקא: תרומות ירקבו: אמר רב חסדא ל"ש אלא תרומה ביד ישראל אבל תרומה ביד כהן כיון דממוניה הוא תשרף מתיב רב יוסף מעשר שני וכתבי הקדש יגנזו והא מעשר שני ביד ישראל כתרומה ביד כהן דמי וקתני יגנזו אלא אי אתמר הכי אתמר אמר רב חסדא ל"ש אלא תרומה ביד כהן אבל תרומה ביד ישראל תנתן לכהן שבעיר אחרת תנן התם עיסה של מעשר שני פטורה מן החלה דברי ר"מ וחכמים מחייבין אמר רב חסדא מחלוקת במעשר שני בירושלים דר"מ סבר מעשר שני ממון גבוה הוא ורבנן סברי ממון הדיוט הוא אבל

(ג) בגבולין דברי הכל פטור מתיב רב יוסף מעשר שני וכתבי הקדש יגנזו במאי עסקינן אילימא בירושלים מי הויא עיר הנדחת והתניא (עשרה דברים נאמרו בירושלים וזו אחת מהן (אינה נעשית עיר הנדחת ואלא בעיר אחרת ואסקוהו לגוה הא קלטוהו מחיצות אלא לאו בגבולין וקתני יגנזו לא לעולם דעיר אחרת ואסקוהו לגוה והבא במאי עסקינן שנטמא ולפרקיה (ד"א ר"ר אלעזר (מניין למעשר שני שנטמא שפודין אותו אפילו בירושלים ת"ל (לא תוכל שאתו ואין שאת אלא אכילה שנאמר (וישא משאת מאת פניו הבא במאי עסקינן בלקוח

וליפרקיה

מעשר ונתנוהו כיון ושכר ונשר ונטמא אותו לקוח דהוה ליה פדייה וכי קאמר ר"א במע"ש גופיה שהעלה פירות מע"ש לירושלים ונטמאו:

וליפרקיה

הנדחת: **ופליגא.** הא דרבינא דאשמואל דאמר שמואל עלה דהא מילתא דר"ש כי הוה קשיא לן במאי עסקינן הוי מתרץ הכי הכל קרב והכל נפדה: **מאי קאמר ה"ק.** כל שהוא קרב לגבוה כשהוא תם וכשהוא בעל מום צריך פדייה כגון שאר קדשים קלים חוץ ממעשר בהמה וכבור הנהו משללה נפקא דאין מחרימין אותם עמה דהואיל וצריכי פדייה במומן שלל שמים קרינן ביה ופליג עליה דמ"ק דאמר קדשים קלים ממון בעלים הוא: **וכל שקרב כשהוא תם ואינו נפדה כשהוא בעל מום.** אלא נאכל לבעליה כגון בכור ומעשר ההוא לאו שלל שמים מקרו ואפילו בתמותן ולא מצי למפרך והא בתמותן שלל שמים הוא שהרי נאכל במומו והלכך אצטריך בהמתה למעוטי בכור ומעשר תמימים דמשללה ליכא למעוטינהו והיינו פליגא דאיכא מוקי לה אפילו בתמימים דקסבר בכור ומעשר בעלי מומין בהמתה קרינא ביה וכסייף: **ברומה ביד ישראל.** שעדיין לא נתנה לכהן דאפילו אותו ישראל רשע הוא תרומה שבידו אינה נשרפת עם שאר שללה דהא לאו דידיה הוא דשמת היה נתנה לכהן לדיק שבתוכה לה הלכך אינה נשרפת דהיינו כפקדון דעיר אחרת ואמתנהו בגוה לאמר לעיל (ד) דמותרין ונהי דבאכילה לא שריגא לה דשמת היה נתנה לכהן רשע שבתוכה הלכך ירקבו. אבל תרומה ביד כהן דממוניה הוא תשרף: **וקסני יגנזו.** אע"ג דממוניה הוא לא אמר תשרף: **אלא ברומה ביד כהן.** דממוניה הוא ולא מזגזלינן בה כולי האי דהואיל וקדש הוא: **לכהן שבעיר אחרת.** כלומר לכהן שלא הודע עמהן: **אבל בגבולין.** שאין לה היתר אכילה אלא בפדייה ד"ה פטורה מן החלה דממון גבוה הוא. ל"ל אבל בגבולין דאין לה היתר אכילה בשעת חיוב מלה דהיינו בשעת גלגול העיסה לא קרינא ביה לאשת עריסותיכם (במדבר טו) ואפילו פדאה לאמר מיכן פטור מן החלה: **ר' דכריס נאמרו בירושלים.** כפ' מרובה (ב"ק פב:) תניא להו: **אלא בעיר אחרת ואסקו לגוה.** שהיה אותו מעשר שני של אחד מבני עיר הנדחת והעלו אותו לירושלים קודם שהודחה ואמ"כ הודחו אם כן אמאי יגנזו לשתרו נמי באכילה דהא קלטוהו ממילות דהיינו חומה: **אלא לאו בגבולין.** ולא מצו ליה וקתני יגנזו ואינו יוצא ליסרף בתמיה: ואם איתא דבגבולין לד"ה ממון גבוה הוא לשתרי נמי באכילה אלא לאו ממון הדיוט הוא ונהי דבשריפה לא משוס זילותא: **לעולם דעיר הנדחת ואסקוה לגוה.** ודקאמרת לשתרו נמי באכילה דהא קלטוהו מחיצות: **הכא במאי עסקינן כשנטמא.** דלאו בר אכילי בטומאה הוא דכתיב (דברים כו) לא בערתי ממנו בטמא (ולקמן (קיג.) פריך מאי איריא עיר הנדחת אפילו בחולה לה: **ואפילו בירושלים.** לאחר שנכנס ואע"ג דדרשינן (דברים יד) כי ירחק ממך המקום וצרת הכסף בידך כרחוק מקום אתה פודה ולר ולא בקרוב מקום: **ואין שאם אלא אכילה.** וה"ק קרא כי ירחק ממך המקום או כי לא תוכל לאוכלו שנטמא וצרת הכסף בידך: **בלקוח.** שכבר הוציאה בהוצאה לכסף

מסורת הש"ס

א) לעיל מז. [תוספ' פי"ד], ב) [תמורה ח. ע"ש], ג) [כ"מ נו.], ד) [כ"ק יב: וס"ג], ה) [גי' רש"י ירעו וכל"ל], ו) [לפי גירסת רש"י לעיל ל"ל יתנו], ז) [ל"ל בהמתה], ח) [תמורה ח. ע"ש], ט) [תוס' דכסורות דף לא. ד"ה חוץ וכו' משמע דנרמי הכא כפונגיא כמו דפיים הש"ס בתמורה ח. דתנן כל פסולי המוקדשין נמכרין בפחות חוץ מן הכסוי והמעשר ע"פ אבל מפירש"י דהכא ד"ה לעולם בבעלי מומין וכו' מיכח דלא גרים לה דתנן כו' ומשום הכי פירש"י הכא יצאו אלו שיש להם שם לויי וכיונא הוא דמשני לה הכי כאן אבל בתמורה ח. קתמה הש"ס מיימי לה דתנן כל פסולי וכו' ולא ס"ל כרבינא כפי הנה], י) [מ"ש מעכה אלא כרייתה ועיין רש"ל], כ) פוסה לה: פסחים לח. ועי' תוליק פו: תוס' ד"ה תנן הפסח], ל) [קידושין נד. וס"ג], מ) [ועי' תוס' קידושין נג: ד"ה מיהו ותוס' כמורות ט: ד"ה ותנן ועי' ריטב' תוס' סוכה לב. ד"ה לפיו], נ) [כ"ק פב:], ס) כ"מ נג. פסחי לי: מכות יט:], ע) [ויקרא כו], פ) [ל"ל מאיו], צ) [ל"ל מדמנין], ק) [דברים יג], ר) [ל"ל נהרגין], ש) [ע"ח].

תורה אור השלם

1. זבח רשעים תועבה אף כי בזמה יביאנו:
משלי כא כז
2. וכי ירבה ממך הדרך כי ירחק ממך המקום אשר יבחר יי אלהיך לשום שמו שם כי יברכך יי אלהיך: דברים יד כד
3. וישא משאת מאת פניו אלהם ותרב משאת בנימן ממנשאת כלם חמש ידות וישתו וישכרו עמו: בראשית מג לד

גליון הש"ס

גמ' ומי שנאכל בתורת בהמתך. עי' זנחים דף עה ע"א תוס' ד"ה הפפים:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ת"ר היו בה קדשים קדשי מזבח כלל"ל ותיבת קדשי נמחק: (ב) רש"י ד"ה ואליבא דר' יוסי וכו' קדשי קדשים יצאו כלל"ל ותיבת אמאי נמחק:

עין משפט נר מצוה

נה א ב מיי' פ"ד מהל' עכו"ם הלכה יג [וד] סמג עשין עו:
ג [מיי' פ"ד מהל' פסולי המוקדשין הל' לז]:
ד ה מיי' פ"ד מהל' עכו"ם הלכה יג [וד] סמג עשין עו:
נו ו ז מיי' פ"ו מהל' כלאים הלכה ד:
נז ח מיי' פ"ז מהל' בית הבחירה הלכה יד ופ"ד מהל' עכו"ם הלכה ד:
נח ט מיי' פ"ב מהל' מעשר שני ונטע רבעי הלכה ח סמג לאוין קלו:

מוסף רש"י

היו בה קדשים. בעיר הנדחת, אינן נשרפין עם שללה, דכתיב שללה ולא שלל שמים, ומיהו מיקרב לא קרבי משום דכתיב זבח רשעים תועבה, וחס קדשי מזבח הן ואפילו עולות ושלמים, נדחה ימותו, קדשי בדק הבית יפדו. כשאר בדק הבית והפודה אותם יאכלם שהרי לא נאקבו, דלאו דידהו הוו (לעיל מז:). **בהמתה.** נמי עיר הנדחת כתיב ואת בהמתה לפי חרב, בהמתה מצמע בהמה דיקה שאין לגבוה חלק בה (תמורה ח.), וכסף מעשר, ואליבא דמ"ד מעשר שני ממון גבוה הוא (שם). **בקדשים שחייב באחריותן.** אמר הרי עלי עולה (נ"מ נו:), פטורה מן החלה, דכתיב עריסותיכם והאי דגבוה היא, ואע"ג דאיכא איסור אכילה, כיון דלית בה דין שאר ממון לאו דידיה הוא (סוכה לח.). **שפודין אותו אפילו בירושלים.** שאין מעשר טהיר נפדה שם, דכתיב כי ירחק ממך וגו' ונתת בכסף, ולא בסחיה בירושלים (ב"מ נג:). **ואין שאת אלא אכילה.** כשלא שנטמא, ונתת בכסף (מכות יז:).

מוסף רש"י

היו בה קדשים. כעיר הנדחת, אינן נשרפין עם שללה, דכתיב שללה ולא שלל שמים, ומיהו מיקרב לא קרבי משום דכתיב זבח רשעים תועבה, וחס קדשי מזבח הן ואפילו עולות ושלמים, נדחה ימותו, קדשי בדק הבית יפדו. כשאר בדק הבית והפודה אותם יאכלם שהרי לא נאקבו, דלאו דידהו הוו (לעיל מז:). **בהמתה.** נמי עיר הנדחת כתיב ואת בהמתה לפי חרב, בהמתה מצמע בהמה דיקה שאין לגבוה חלק בה (תמורה ח.), וכסף מעשר, ואליבא דמ"ד מעשר שני ממון גבוה הוא (שם). **בקדשים שחייב באחריותן.** אמר הרי עלי עולה (נ"מ נו:), פטורה מן החלה, דכתיב עריסותיכם והאי דגבוה היא, ואע"ג דאיכא איסור אכילה, כיון דלית בה דין שאר ממון לאו דידיה הוא (סוכה לח.). **שפודין אותו אפילו בירושלים.** שאין מעשר טהיר נפדה שם, דכתיב כי ירחק ממך וגו' ונתת בכסף, ולא בסחיה בירושלים (ב"מ נג:). **ואין שאת אלא אכילה.** כשלא שנטמא, ונתת בכסף (מכות יז:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com